

**Handläggare**  
Nanna Spett  
Telefon: 08-508 28 862**Till**  
Miljö- och hälsoskyddsnämnden  
2013-08-27 p. 23

## **Rapport från Naturvårdsverket om genomförande av EU:s nya direktiv om elavfall**

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 001-1072/2013

### **Förvaltningens förslag till beslut**

1. Överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Justera beslutet omedelbart

Gunnar Söderholm  
FörvaltningschefGustaf Landahl  
Avdelningschef

### **Bakgrund**

EU har konstaterat att det krävs betydande förändringar i dagens produktions-, konsumtions- och beteendemönster för att en hållbar utveckling ska uppnås. Slöseriet med resurser måste minska och föreningar förebyggas.

EU har också konstaterat att elavfall är ett av de viktigaste områdena att reglera med tillämpning av principerna om förebyggande, återvinning och säkert bortskaffande. Detta har lett till en översyn av WEEE-direktivet (2002/96/EG) d.v.s.

Europaparlamentets och rådets direktiv om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter, Waste Electrical and Electronic Equipment. Sommaren 2012 antogs ett omarbetat WEEE-direktiv (2012/19/EU) som ska genomföras i medlemsstaternas nationella lagstiftning senast den 14 februari 2014.

WEEE-direktivet (2002/96/EG) har i svensk lagstiftning införts framförallt i förordning (2005:209) om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter. WEEE-direktivet

(2012/19/EU) innehåller nya bestämmelser som måste inarbetas i svensk lagstiftning.

Naturvårdsverket har tidigare, på regeringens uppdrag, undersökt och redovisat behovet av lagförändringar med anledning av det nya WEEE-direktivet. Det som verket då föreslog var nya bemyndiganden i miljöbalken. Rapporten remitterades bl.a. till Stockholms stad och miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnade sina synpunkter till kommunstyrelsen i ärende 2013-303, på nämnden den 5 februari 2013. Naturvårdsverket konstaterade då att merparten av de förändringar som behöver göras kommer genomföras på förordnings- och föreskriftsnivå

Denna gång gäller det en rapport som Naturvårdsverket skrivit med anledning av att verket fått i uppdrag av regeringen att bl.a. ta fram förslag på en ny förordning om producentansvar. Bilaga 2 är Naturvårdsverkets förslag till en ny förordning.

## Ärendets beredning

Miljödepartementet har remitterat Naturvårdsverkets rapport till Stockholms kommun, för svar senast den 1 oktober 2013. Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till miljö- och hälsoskyddsnämnden för svar senast den 26 augusti 2013 men har beviljat en något förlängd remisstid så att ärendet hinner behandlas i miljö- och hälsoskyddsnämnden. Detta under förutsättning att nämndbeslutet justeras och skickas till kommunstyrelsen omedelbart.

## Nyheter i Naturvårdsverkets förslag

Bilaga 1 är en sammanfattning av Naturvårdsverkets förslag som bl.a. innebär följande:

- producenten ska se till att produkter som släpps ut på den svenska marknaden konstrueras och produceras på ett sätt som inte försvårar återanvändning eller reparation
- inte bara producenter ska rapportera mängden elavfall som samlats in utan även förbehandlare åläggs att rapportera insamlade och behandlade mängder som samlats in på annat sätt än genom producenternas insamlingssystem
- insamlingssystem som hanterar konsumentprodukter som blivit avfall ska godkännas av Naturvårdsverket
- ett godkänt insamlingssystem ska vara en självständig aktör som tillsynsmyndigheten kan bedriva tillsyn över
- återförsäljare ska avgiftsfritt ta emot elavfall från konsumentprodukter som lämnas i samband med att en ny

motsvarande produkt säljs. Återförsäljare med en butiksyta större än 400 m<sup>2</sup> som är avsedd för försäljning av elprodukter ska avgiftsfritt ta emot smått elavfall (yttermåttet är mindre än 25 cm).

- återförsäljare som ska ta emot elavfall ska också informera sina kunder om detta

## **Konsekvenser för den lokala tillsynsmyndigheten**

Naturvårdsverket konstaterar att kommunerna ansvarar för tillsynen av hur insamlingssystemen fungerar lokalt. Därmed blir det kommunerna som ansvarar för den tillsyn som behövs för att säkerställa att återförsäljare uppfyller sina skyldigheter.

## **Miljöförvaltningens synpunkter**

Miljöförvaltningen anser att förslaget till ny förordning är tydligare och mer lättläst än den nuvarande förordningen (2005:209).

## **Förebyggande av avfall**

Förordningen lyfter fram att förberedelse för återanvändning och materialåtervinning ska prioriteras. Denna bestämmelse kommer dock inte ensam kunna förebygga elavfall eller öka mängden avfall som förbereds för återanvändning. En reglering i miljöbalken och avfallsförordningen skulle öka möjligheterna att ställa krav i samband med tillsynen. Det ligger dock en stor och svår utmaning i att förebygga mängden elavfall, öka andelen som repareras och materialåtervinna produkterna på ett effektivt sätt. Miljöförvaltningen kan se att det behövs förändringar i dagens sätt att hantera elavfall om målet att återanvända och förbereda avfall för återanvändning ska bli verklighet. De stora mängder elavfall som samlas in hanteras idag oftast ovarsamt vilket gör att de olika produkterna blir svåra att återanvända eller reparera när de väl lämnats till insamlingssystemet för avfall.

I 15§ anges att förbehandlaren ska uppge hur mycket av det mottagna elavfallet som förberetts för återanvändning.

Miljöförvaltningen tror att mycket lite kommer förberedas för återanvändning av det elavfall som kommit så långt som till förbehandling. Om återanvändning ska fungera måste troligen elavfallet plockas ut i ett tidigt skede av avfallshanteringskedjan. 20§ anger att elavfall som lämnas till en producent eller ett insamlingssystem ska transporteras bort, förbehandlas och återvinnas. Kanske skulle man här kunna kräva att en bedömning

först ska göras av om elavfallet går att förbereda för återanvändning.

Miljöförvaltningens erfarenhet är att företag som förbehandlar elavfall inte heller i dagsläget sorterar ut komponenter för återanvändning, dels för att materialet är trasigt och dels för att efterfrågan saknas. Det är också i dagsläget relativt dyrt att reparera.

Elektronik är till viss del också en produktgrupp som av naturliga skäl kan vara svår att återanvända p.g.a. att tillverkningen har automatiserats och den mesta elektroniken idag är liten och integrerad. Dessutom utvecklas tekniken snabbt vilket hela tiden skapar en efterfrågan efter nya produkter. Ibland kan effektiv materialåtervinning vara bättre än återanvändning.

## Definitioner

Det är bra att fler begrepp definieras så att tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare tolkar innebörden på samma sätt. Definitionerna finns i förordningens 2-3 §§, se bilaga 1.

Begreppet slutanvändare bör definieras så att skillnaden i jämförelse med användare framgår. Definitionen av förbehandling bör skrivas ut istället för att hänvisa till avfallsförordningen som i sin tur leder till verkets föreskrifter om förbehandling. Definitionen av producent skulle kunna förenklas språkligt och miljöförvaltningen undrar om inte 4:e punkten ska gälla försäljning till användare i Sverige istället för i en medlemsstat.

Om det finns möjlighet att ge konkreta exempel för att förtydliga definitionerna så skulle det underlätta förståelsen. Det uppstår ofta, i kontakt med verksamhetsutövarna, diskussioner om betydelsen av begreppen elavfall och förbehandling och vad man får respektive inte får göra med elavfall på t.ex. en rivningsplats.

## Anmälnings- och rapporteringsplikt

13 § innebär att en producent, innan försäljningen startar, ska anmäla försäljningsverksamheten till Naturvårdsverket och i samband med detta lämna information om produkterna.

Miljöförvaltningen föreslår att producenten också, till Naturvårdsverket, ska rapportera hur produkterna uppfyller kraven i 11 och 12 §§, d.v.s. att eventuella batterier lätt ska kunna avlägsnas och att produkterna inte genom särskilda

konstruktionsegenskaper eller tillverkningsprocesser försvårar förberedelse för återanvändning.

### Behörigt ombud

En producent som är etablerad i Sverige och som säljer elprodukter till användare i en annan medlemsstat ska utse ett behörigt ombud i den medlemsstaten. En producent som är etablerad i en annan medlemsstat än Sverige och som säljer elprodukter till användare i Sverige ska utse ett behörigt ombud i Sverige.

Miljöförvaltningen föreslår att dessa ombud registreras hos Naturvårdsverket för att möjliggöra tillsyn över att dessa ser till att producentens skyldigheter fullgörs.

### Samråd

Enligt 38§ ska företrädare för ett insamlingssystem samråda med berörda kommuner.

Naturvårdsverket påtalar att kommunen har ansvar för tillsynen över att insamlingen lokalt uppfyller de krav som ställs på bl.a. tillgänglighet, enkel sortering och god service.

Miljöförvaltningen föreslår att syftet med samrådet enligt 38§ därför inte bara ska vara att samordna producentens ansvar med kommunens renhållningsskyldighet utan också att visa att insamlingen uppfyller de krav som kan ställas enligt ovan. Då kommer det förmodligen bli mer naturligt att ta med även tillsynsmyndigheten på samråden.

### Tillsynsvägledning

Miljöförvaltningen önskar att Naturvårdsverket fullföljer inarbetningen av det nya direktivet med tillsynsvägledning. För en effektiv tillsyn, som inte ägnas åt diskussioner om innebörden av olika paragrafer och begrepp och som ställer lika krav på olika verksamhetsutövare runtom i landet, är det nödvändigt med hjälp och styrning från den centrala tillsynsmyndigheten.

Av miljötillsynsförordningen bör det framgå vilket tillsynsansvar kommunerna har beträffande förordningen om producentansvar och annat ansvar för elprodukter och elavfall.

### Bilagor

- 1 Naturvårdsverkets sammanfattning
- 2 Förslag till ny förordning